

Meslekte Haksız Rekabete Yol Açan Uygulamalar ve Mesleki Kalite Standartları Önerisi

Şaban Küçük
Direktör,
Vergi Bölümü

Ülkemizde yeminli mali müşavirlik mesleğinin tarihsel açıdan görece olarak yeni ve çağdaş bir meslek olduğu ifade edilebilir. Vergi, muhasebe ve mali yönetim anlamında yürütülen danışmanlık ve müşavirlik hizmetlerinin bir Kanun ve Anayasal meslek örgütü şemsiyesi altında düzenlenmesi ve uygulanması mesleğin kamusal fayda vasfı kadar meslek mensuplarının niteliği ve yapılan işin hassasiyetinden kaynaklanmaktadır. Ülkemizde 3628 Sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu uyarınca YMM'ler için belli dönemlerde mal bildiriminde bulunulması zorunluluğu getirilmiş olması, kamu görevlerinden ayrılanların belli sürelerde yapamayacakları işlerin tanımlanmış olması, Türk Ticaret Kanunu çerçevesinde şirketler için zorunlu hâle getirilen bağımsız denetimde önemli aktörler olmaları, meslek ve meslek mensuplarının kamusal ağırlığını ve mesleğin ülkemizde edindiği yer ve önemi göstermektedir. Tüm bu önem ve hassasiyet açısından değerlendirme yapılırken sunulan hizmetlerin genel olarak devlet, tüm paydaşları ifade edecek şekilde kamu ve üretilen denetim ve danışmanlık bulgu ve çıktısına ihtiyacı olan mükellef/yatırımcı grubu için önemi bir kat daha artmaktadır. 25 yıllık uygulaması itibarıyla mesleki ve kurumsal olgunluk açısından kalite, standartlar, uzmanlıklar, sektörel alt standartlar, insan kaynakları, kurumsal kapasite ve kurumsal yetkinlikler konularının ön planda olması gerekir. Hâl böyle iken, bu süreç içinde meslekte belli amaçlarla konulan haksız rekabet, reklam yasağı ve asgari fiyat tarifesi gibi esas ve usuller yukarıda sayılan ve en az bu konular kadar da önemli olan diğer alanlar üzerinde tartışılmasına, fikir ve değer üretilmesine ne yazık ki izin verememiştir.

Bu çerçevede tam rekabetçi serbest piyasa ekonomisini seçen ve kararlılıkla uygulayan ülkemiz açısından yukarıda

zikredilen hassasiyet ve bakış açısını da göz önünde bulundurarak meslekte bir asgari tarife bulunması zorunluluğunun çağdaşlığı ve uygulama farklarından kaynaklanan sorunların yarattığı tahribata değinilerek bir model önerisi üzerinde tüm paydaşların bir araya gelip tartışması ve doğruyu araması gerekir. Bunun yanında mesleki standartlar, denetim standartları, ölçek ve sektörel uzmanlaşma, kurumsal yetkinlikler konularında da atılacak adımlar bulunmaktadır. Yazının amacı bu konuda bir çerçeve çizilmesine katkı sunmaktır.

Meslekte Sorular ve Sorunlar

Yukarıda genel çerçevesi çizilen meslek hukuku görelisi olarak yeni ve çağdaş ve yapılan işin kamusal önemi nedeniyle hassas bir konu olmasına rağmen soru ve sorunların kaynağında yapılan düzenlemelerin temel kabullerinde bazı anlayış farklılıklarının yattığı görülmektedir. Örnek olarak yeminli mali müşavirlerce tasdik edilen mali tablo ve beyannamelerin kamu görevlilerince denetlenmiş sayılacağı ifade edilmesine ve Maliye Bakanlığı'nın yeminli mali müşavirlerden tam tasdik hizmeti almayan mükellefleri öncelikle incelemeye alacağı ifade edilmiş olmasına rağmen, bu iki hüküm göz ardı edilerek denetim ve inceleme planları yapılmaktadır. Bu durum kamu kaynaklarının etkin, ekonomik ve verimli kullanılmamasına neden olmaktadır.¹

“Vergi denetim birimlerinin tam tasdik hizmeti alan mükellefleri öncelikle incelemesi bu konuda mevcut düzenlemelerde yer alan tam tasdik yaptırmayan mükellefin öncelikle vergi incelemesine alınması ilkesiyle çelişmektedir.”

Özellikle yeminli mali müşavirler tarafından tasdik edilen beyannamelerin yukarıda anılan kuralın aksine öncelikle incelemeye seçilmesi maalesef tam tasdik hizmetinin toplam mükellef sayısı içinde %5'lerde kalmasında etkili olmaktadır. Vergi denetim birimlerinin tam tasdik hizmeti alan mükellefleri öncelikle incelemesi bu konuda mevcut düzenlemelerde yer alan “tam tasdik yaptırmayan mükellefin öncelikle vergi incelemesine alınması” ilkesiyle çelişmektedir. Bu konuda pek tabii ki, incelenen mükellef evreni ile büyük mükellef evreninin benzerliği ve büyük mükelleflerin tam tasdik hizmeti almasıyla incelemeye seçilmesi arasında bir illiyet bağı olmadığı da ifade edilebilir.

Asgari Tarife Uygulamasının Çağdaşlığı / Zorluğu

Tam rekabetçi serbest piyasa ekonomilerini kamusal müdahalelerin yoğunluk derecesine göre farklılaşan karma veya devletçi ekonomilerden ayıran en önemli niteliği, özel mal ve hizmetlerin piyasada oluşan fiyatının tüm iktisadi aktörlerin katıldığı piyasalarda serbestçe belirleneceğini öngörmesidir. Bu tür piyasalarda fiyat/miktar iktisadi kurallara göre oluşurken talep sahipleri için fiyat veridir ve hiçbir alıcı tek başına fiyatı belirleyecek güce sahip değildir. Belli ekonomik kısıtlar altında fiyat ve üretim miktarı belli bir ekonomide o mal veya hizmet için arz ve talep durumuna göre oluşmaktadır. Fakat devlet bazı hâllerde oluşan üretim miktar ve fiyatlamasına doğrudan üretim, tekelci yaklaşım, sübvansiyon, kota, asgari veya azami fiyat tarife uygulaması, vergi veya parafiskal uygulamalarla müdahale edebilmektedir.

Bu yöntemlerden tarife uygulamaları, asgari tarife uygulamasında olduğu gibi belli iş ve meslek gruplarını, azami fiyat tarifesinde ise nihai tüketici ve kullanıcıyı korumacı anlayıştan kaynaklanıyor olabilir. Nihayetinde teknik olarak “piyasaların

süperdüğü” ve tam rekabetçi bir serbest ekonomide fiyatların iktisadi parametrelerle belirlendiği gerçeğine belli ölçülerde aykırı bir durum ortaya çıkabilmektedir.

Tarife Uygulaması Bulunan Meslekler

Ülkemizde avukatlık, hakemlik, arabiluculuk, orman mühendisliği, bilirkişilik, mali müşavirlik, yeminli mali müşavirlik, noterlik ve belli esnaf kolları için belirlenmiş tarife uygulamaları mevcuttur. Bu tarifelere uygun hareket etmemenin bazı parasal, meslek ve iş koluna ilişkin disiplin kurallarıyla öngörülmuş yaptırımları da bulunmaktadır. 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu, 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nun 12'nci maddesi ile odaların, 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkarlar Kanunu'nun 125'inci maddesiyle de bu Kanun'a tabi esnaf ve sanatkarlarca üretilen mal ve hizmetlerin ücret tarifeleri, bağlı buldukları derneklerce hazırlanacağı ve mensubu oldukları Birlik Başkanlar Meclisince onandıktan sonra yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.

Keza 3568 sayılı Kanun ile de serbest muhasebeci ve mali müşavirler ile yeminli mali müşavirlerin sunacakları hizmetler için uyulması gereken asgari tarife Kanun'da yer alan prosedüre uyularak yıllık olarak belirlenmektedir. Söz konusu tarife sunulacak hizmeti, işin önem ve ağırlığı, hizmet sunulacak mükellefin faaliyet gösterdiği sektör, bulunduğu il grubu, çoklu KDV oran uygulaması, grup firmalarına verilen hizmetler, denetim hizmeti verilen firmada mali müşavir çalışma durumu, e-defter tutulması, hizmetin mükellefin işyerinde verilmesi gibi durumlar göz önünde bulundurularak belirlenmektedir. Bu düzenlemede asgari bir tarife belirlenmesi nedeniyle tarifeye göre çıkan ücretin üzerinde bir bedel belirleme hakkı söz konusu

olabilmektedir. Yeminli mali müşavirler tarafından sunulan KDV iadesi, tam tasdik vb. hizmetler de belli indirim ve artırımlara göre genellikle mükelleflerin tasdike tabi işlemleri, yıllık cirosu, yapılan yatırım tutarı, istenen KDV iadesi gibi tutarlara göre azalan oranlı bir tarife yapısı ile dikkate alınmaktadır.

Mali müşavirlik, YMM, avukatlık gibi serbest meslek alanlarında söz konusu meslek ve iş kanunlarının çıkarıldığı dönemde ülkemiz şartları açısından belli mesleklerin korunma ve asgari bir kalite çitasının asgari tarife uygulaması ile sağlanacağı kanaati söz konusu olmuş olabilir. Ancak bu tür mesleklerde bugün itibarıyla, denetçi, mali müşavir, YMM ve danışman rotasyonu, birlikte yapılamayacak işler, denetçi ekibinin yetkinliği, asgari denetçi çalıştırma zorunluluğu, azami mükellef/müşteri sayısı, yıllık asgari mesleki eğitim, haksız rekabetin engellenmesi gibi başka standart uygulamaların da önemi yadsınamaz.

Tarife Uygulamasının Gereği

Yukarıda ifade edildiği gibi tarife sadece YMM'ler için değil bazı özellikli meslek alanları için de söz konusudur. Avukatlar açısından Avukatlık Kanunu'na göre her yıl hazırlanan asgari ücret tarifesi uygulanmaktadır. Mahkemelerde, tüm hukuki yardımlarda, taraflar arasındaki uyuşmazlığı sonlandıran her türlü merci kararlarında ve ayrıca kanun gereği mahkemelerce karşı tarafa yükletilmesi gereken avukatlık ücretinin tayin ve takdirinde, Avukatlık Kanunu ve bu tarife hükümleri uygulanmaktadır. Tarife hükümleri altında kararlaştırılan akdi avukatlık ücretleri, tarife hükümleri üzerinden yapılmış olarak kabul edilir. Avukatlıktaki tarife uygulaması alt sınır açısından sorun yaratmamakta ve pratik olarak özellikle karşı taraf vekâlet ücretinin takdirinde yol gösterici mahiyette görülmektedir.

Tarife uygulaması alıcı veya satıcı, hizmet sunucusu ve hizmetten istifade eden iktisadi aktörler arasında söz konusu mal veya hizmete ilişkin olarak mal veya hizmetin sunum biçimi, miktar veya süresi, kalite, müşteri memnuniyeti, müşteri sadakati, alışkanlıklar, fayda/maliyet analizi dışında bir karar etmeni olarak ortaya çıkmaktadır. Tarife uygulaması asgari tarife yerine "liste fiyatı" ya da öngörülen/tavsiye edilen fiyat mahiyetinde bir yöntemle de hazırlanabilir. Bu durumda tüm taraflar için yol gösterici bir ücret tarifesi söz konusu olur. Tarifenin asgari bir rakam mantığıyla hazırlanması yerine işin niteliği, hacmi ve yapılması gereken denetime göre farklı parametrelerle öngörülebilmesi de mümkün ve tartışılabilir bir öneridir.

Ayrıca tarife uygulaması KDV hesabını da etkilemektedir. Tarife uygulamasının vergisel açıdan bir önemli tarafı da tarife ile belli edilen işlerde KDV'nin tarifeye göre belirlenen bedelden daha düşük bir bedel üzerinden hesaplanamayacağına kabul edilmiş olmasıdır. Emsal bedel KDV uygulaması ile Maliye Hazinesi tarifinin altında iş yapılması hâlinde eksik hesaplanan vergiyi de mükelleflerden isteyebilmektedir.

"İşin kamusal fayda vasfı ve yapılan denetim ve raporlamanın sonuçları ve önem derecesi bu tür özellikli işlerin klasik mal ve hizmetler gibi fiyatlanmaması ve/veya rutin satın alma süreçlerinden geçmiyor olmasını da gerektirmektedir. Bu açıdan asgari tarife yerine yol gösterici bir tarife kullanılması üzerinde düşünülmelidir."

Tarife Uygulamasının Neden Olduğu Belirsizlik

Ülkemizde asgari tarife uygulaması mükellefler ve meslek mensupları arasında belirsiz ve yeri geldiğinde gereksiz ihtilaflara yol açabilmektedir. Asgari tarife benzeri bir uygulamanın olduğu bir ülkede mükelleflerin fiyattan ziyade işin içeriği, kalitesi, denetim süreci, denetimin etkinlik ve verimliliği alanlarına yoğunlaşmaları asgari bir tarife olduğu için bu işin bu kısmına zaman harcamamaları beklenebilir. Fakat vakia odur ki, ülkemizde ne yazık ki denetçi, YMM veya mali müşavir seçimi ve birlikte çalışma kararı verilmesinde fiyat da başat bir rol oynamakta, bu tür hassas hizmetler bir "satın alma" mantığıyla tedarik edilen herhangi ürün veya hizmetler gibi "tedarik, satın alma" süreçlerine muhatap olabilmekte, kamu kuruluşları veya sermayesinde kamu payı olarak şirket veya işletmeler bu iş için ihale dâhi açabilmektedir. Söz konusu olan asgari tarife uygulaması ile bu tür gerçeklerle karşılaşılıyor olması gerekirdi. İşin kamusal fayda vasfı ve yapılan denetim ve raporlamanın sonuçları ve önem derecesi bu tür özellikli işlerin klasik mal ve hizmetler gibi fiyatlanmaması ve/veya satın alma süreçlerinden geçmiyor olmasını da gerektirmektedir. Bu açıdan asgari tarife yerine yol gösterici bir tarife kullanılması üzerinde düşünülmelidir.

Haksız Rekabet Uygulaması

Asgari tarifinin rekabeti bozucu bir etkisi bulunduğunu ileri sürmek de mümkündür. Rekabet Kurumu'nun 2015 yılında yayımladığı bir rapora² göre tarife uygulamaları rekabeti bozucu bir engel olarak görülmektedir. Anılan rapora göre rekabetin korunmasının kamunun tek amacı olmadığı; devletin sosyal, politik, kültürel ve ekonomik başka amaçlarının bulunabileceği kuşkusuzdur. Ancak kimi durumlarda bu tür düzenlemeler rekabeti, söz konusu amaçlara ulaşılması için gerekli olandan daha fazla sınırlamakta

ve ekonominin ideal performansına ulaşmasını zorlaştırmaktadır. Söz konusu rekabet raporu ile amaçlanan, hâlihazırda rekabeti etkileme ihtimali bulunan mevzuatı tartışmaya açarak fayda-maliyet analizinin yapılmasına ilişkin ilk adımı atmaktır. Önemle vurgulamak gerekir ki mevzuat yapılması ve değiştirilmesi sürecinde diğer amaçlar ile birlikte rekabet perspektifinin de değerlendirilmesi, rekabeti gereğinden fazla kısıtlayan düzenlemelerin tespit edilmesini ve politika amaçları ile uyumlu daha az sınırlayıcı alternatiflerin bulunmasını sağlayacaktır.

Ülkemizde yürürlükte olan yasal ve idari on binden fazla düzenlemeyi rekabeti sınırlandırıcı öğeler yönünden irdeleyen söz konusu projede inceleme sorularından bir tanesi de piyasada belirlenmesi gereken fiyat seviyesini herhangi bir şekilde etkileyip etkilemediğidir. Proje sonucunda 48 kanun, 2 kanun hükmünde kararname, 2 tüzük, 108 yönetmelik ve 55 tebliğ olmak üzere, toplam 215 adet düzenlemede, rekabeti sınırlama ihtimali bulunan hükümler tespit edilmiştir. Rekabeti engelleyici bulunan mevzuattan bir tanesi de 3568 sayılı SMMM ve YMM Kanunu'dur.

Pek tabii, meslek hukukumuz açısından rekabet ve haksız rekabet uygulamaları çok önemli konulardır. Özellikle haksız rekabetin Türk Ticaret Kanunu'nda tanımlandığı gibi tüm işletmeler ve genel ekonomi için verimsiz sonuçlar doğurduğu ve hukuki olarak öngörülebilirliği ortadan kaldırdığı bir gerçektir. Çağımızda sadece mal üretim ve ihracı kadar hizmet üretim ve ihracı da önemli rakamlara ulaşmıştır. Uluslararası çalışmalar, dünyada hizmet ticaretinin önündeki engellerin kaldırılması durumunda dünya toplam ekonomik üretimine trilyonlarca dolar artış etkisinin olacağını öngörmektedir. Bu konuda artırılacak mesleki kalite standartları, kurumsal yönetim ve denetim ilkeleri ve uygulama yetenek ve yetkinliklerinin

artırılması için gösterilecek çaba bu hizmet alanında önce yakın bölge ülkelerinde ve sonra iş yaptıklarımız başta olmak üzere dünyanın diğer ülkelerinde daha fazla denetim, danışmanlık hizmeti üretmeye de katkı sağlayacaktır.

Reklam Yasağı Uygulaması

Bazı benzer örneklerinde olduğu gibi meslekte katı olarak uygulanan bir reklam yasağı bulunmakta ve bu yasak sübjektif değerlendirmelere açık sonuçlar doğurabilmektedir. Yeminli mali müşavirlik, temel olarak Maliye Bakanlığı'nın vergi denetimindeki yükün hafifletilmesi, vergicilik ve işletmecilik sahasında güven ve ahlak unsurunun gelişmesinin temin edilmesi ve vergi kanunlarının uygulanmasından doğacak uyumsuzlukların en aza indirilebilmesi maksat ve gayesiyle ihdas edilmiş bir meslektir. Bu açıdan bakınca yeminli mali müşavirlik mesleğinde reklam yasağı uygulaması haklı görülebilir. Reklama ihtiyacı olmayan, bizzat işin kalitesinin kendisini belli ettiği bir hizmet alanıdır. Fakat bazı durumlarda, reklam yapma kastı olmaksızın meslek mensuplarının reklam yasağına uymadıkları gerekçesiyle haksız uygulamalar yapılabilmekte ve disiplin cezaları verilebilmektedir.

Reklam yasağı konusunda standartların konulmamış olması, reklamın içerik ve niteliği, reklam sayılmayan hâllerin neler olacağı konusunda maalesef sübjektif uygulama ve durumlar ortaya çıkabilmektedir. Bunun önüne geçilebilmesi için bu alanda bir düzenleme yapılması ve reklam yasağının kaldırılması dâhil açık bir platformda fikirlerin yarışması sağlanmalıdır.

Mesleki Kalite Standartları

Ülkemizde mesleki standartlar konusunda denetim yetkisini veren kurumların çeşitli çalışmaları mevcuttur. Keza KGK bağımsız denetim kuruluşları ve bağımsız denetçilerin uymaları gereken kural setlerini yayımlamaktadır. BDDK ve SPK gibi diğer düzenleyici kuruluşların da

benzer çalışmaları mevcuttur. TÜRMOB tarafından muhasebe, denetim ve danışmanlık işleri için işyeri, hizmet ve kalite güvence standartları belirlenmiş, uyulmaması yaptırımlara bağlanmıştır.³ TÜRMOB tarafından yayımlanan Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in Genel Mesleki Standartlar başlıklı bölümünde meslek mensuplarının çalışma usul ve esasları; meslek unvanı ile yeterlilik ilkesi, mesleki eğitim ve bilgi, dürüstlük, güvenilirlik ve tarafsızlık, sır saklama, sorumluluk, bağımsızlık ve haksız rekabet başlıkları altında düzenlenmiştir.

Tüm bunların yanı sıra mesleki standartlar konusunda çeşitli uluslararası kurumların yayımladığı iç denetim, denetim, kalite veya kontrol standart setleri de bulunmaktadır. Mesleki standartlar konusunda bu enflasyona rağmen meslekte kalite ve denetim çitasının yükseltilmesi için düzenleme yapılması kadar bunların yetkinlikleri artırıcı ve teşvik edici bir yaklaşımla hazırlanması gerektiği yadsınamaz. Bu anlamda mesleğe sahip çıkacak olan yine meslek mensuplarının kendisi olup daha iyiye ulaşmanın gayreti ve bilinciyle hareket edilmelidir. Özellikle TÜRMOB tarafından yayımlanan Mecburi Meslek Kararı muhasebe, denetim ve danışmanlık işletmeleri tarafından verilecek olan hizmetlerin işyeri, hizmet ve kalite güvence ilke ve esaslarını düzenlemektedir. Bu kararda çalışma koşulları, mekân, hizmet çeşitliliği, bilgi güvenliği, kullanılacak yazılım, donanım ve ekipmanın uygunluğu, işyeri yönetimi, insan kaynakları, hizmet uygulama ve müşteri ilişkileri yönetimi, hizmet tanıtım ve pazarlama yöntemi, kalite güvence programı, gözetim konularında değişen toplumsal duyarlık ve sorumluluklar doğrultusunda kurumsal bir anlayışla hizmet sunulması amaçlanmıştır. Tüm bu kalite standartları mesleğin ülkemizdeki gelişimi ve olması gereken saygın niteliği açısından önem arz etmektedir.

Sorumlu Vergicilik Bakışıyla

2016 yılında geldiğimiz noktada müşteriyi esnaftan korumaya yönelik azami fiyat tarifesi belirleme, mali müşavir, avukat, YMM gibi belli meslek mensuplarını da sunacakları hizmetler için asgari fiyat tarifesi ile müşteri/mükellefe karşı koruma algısı üzerinde düşünülmesi ve çağdaş yöntem ve tekniklerle yeniden tasarlanması gereken bir kamu politikası alanı olarak görülmelidir. Bu tür tarife yöntemleri fiyat mekanizmasının işlerliğini azaltmakta ve operasyonel olarak denetim, yönetim ve müşteri/mükellef ilişkilerinde de yanlış algılamalara neden olabilmektedir.

Mesleki sorumluluk ve tasdik işlemleriyle ilgili olarak sonradan çıkan vergi ve cezalarda vergi mükellefiyle birlikte müteselsil sorumluluğun sınırlarının net olarak çizilmemiş olması ve keyfi davranışların önüne geçilmesi için standartlar geliştirilmesi ve uyulması mecburi tutulmalıdır. Bu konuda ortaya çıkabilecek vergi ve ceza risklerine karşı mesleki sorumluluk sigortasının kapsamı net olarak düzenlenmeli ve zorunlu kılınması dâhil mesleki güvence sağlanmalıdır.

Kamusal vasfı ve üretilen hizmetin yarı kamusal etkileri nedeniyle bu tür özellikli mesleklerde bugün itibarıyla asgari tarife uygulamaları kadar denetçi, mali müşavir, YMM ve danışman rotasyonu, birlikte yapılamayacak işler, denetçi ekibinin yetkinliği, asgari denetçi çalıştırma zorunluluğu, azami mükellef/müşteri sayısı, yıllık asgari mesleki eğitim saati, sertifikalı mesleklerde aralıklı sınav ve mesleki yetkinlik ve devamlılık ölçüm yöntemlerinin ve haksız rekabetin engellenmesi alanında yapılabilecek başka çalışmalarla birlikte düşünülmesi; program ve politikaların tasarlanmasında dikkate alınması gerekir.

Bu çerçevede bağımsız denetim için belirlenen tarifede olduğu gibi her sektöre uyabilecek bir asgari tarife anlayışı yerine iş için harcanması gereken süre, ayrılması gereken insan kaynağı, uyulması gereken asgari prosedür ve adımlar ile işin kalitesine odaklanan bir tarife anlayışı denetim paydaşlarının tamamı için daha yüksek bir fayda yaratılmasına sebep olacaktır. Özellikle KGK kurulduktan sonra denetimin yaygınlaşması ve ölçeğin artmasıyla denetimin kalitesi ve içeriği denetim için ödenmesi gereken asgari ücret tutarından daha önemli hâle gelmelidir.

Sonuç olarak meslekteki sorunları doğru mecrada çözebilmek için tüm taraflar bir araya gelip eşit ve objektif bir düzlemde sorunları yeni ve çağdaş bir düzene kavuşturacak düzenlemeleri masaya yatırmalıdır. Mesleğin önemi ve cazibesi, yaratılan denetim ve danışmanlık bilgisinin tüm paydaşlar için taşıdığı değer bu çalışmayı gerektirmektedir. Serbest meslek mahiyetindeki profesyonel iş kollarında baskın unsur sunulan hizmet olduğu için işin kalitesi, standartların tespiti, ölçme ve değerlendirmesi önemlidir. Bu durum hem hizmet sunucusu olan meslektaşlar ve hizmetten faydalanan müşteri/kamu tarafı için hem de meslekin toplumsal saygınlığını, kariyer tercihi noktasında genç nesiller için cazibesini ve içinde bulunduğu denetim sektörünün diğer paydaşlarını yakından ilgilendirmektedir.

Yeminli mali müşavirlik mesleğinde işe ilişkin ücretlendirme, haksız rekabet, reklam yasağı gibi yasal uygulamalar bulunmaktadır. Bağımsız denetimle birlikte ele alındığında ise bu tür düzenlemelere ek olarak vergi denetçisi ve vergi danışmanı rotasyonunun tüm paydaşlar için katma değeri artıracak bir şekilde düzenlenmesi, vergi denetim ekibinin yetkinliği, asgari bir sayıda denetçi çalıştırma zorunluluğu, azami müşteri sayısı açısından bağlayıcı düzenlemeler yapılması, sektörel veya konu bazlı uzmanlaşmanın teşviki, asgari mesleki eğitim saati, aralıklı sınav ve mesleki yetkinlik ve devamlılık unsurlarının da göz önünde bulundurularak mesleğin haklı itibarının korunması ve daha yükseğe çıkarılması hedeflenmelidir.

REFERANSLAR

¹ Yeminli Mali Müşavirler Odaları (2014): **Üçüncü Yeminli Mali Müşavirlik Denetim ve Tasdik Sempozyumu**, Ankara

² Rekabet Kurumu (2015): **Rekabet Raporu: Rekabet Politikası Perspektifinden Ülkemiz Mevzuatının Taranması**, Yayın No: 311, Ankara.

³ TÜRMOB (2013): **Muhasebe, Denetim ve Danışmanlık İşletmeleri için İşyeri, Hizmet ve Kalite Güvence İlke ve Esasları Hakkında Mecburi Meslek Kararı**, www.turmob.org.tr